

**Rezultatele anchetelor efectuate în localitatea Siret, județul Suceava
și propuneri de continuare a demersurilor**

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la aplicarea dreptului fundamental la viață și la integritate fizică și psihică și a dreptului la ocrotirea sănătății, pentru imigranții care sosesc din Ucraina în România,

În acest context, reprezentanții instituției Avocatul Poporului au efectuat în data de 16.03.2022, **anchete** la nivelul localității Siret, unde se află un punct important de trecere a frontierei cu Ucraina, în vederea obținerii de clarificări din partea reprezentanților autorităților/instituțiilor publice competente prezente, cu privire la obiectul sesizării din oficiu a Avocatului Poporului, privind aplicarea dreptului fundamental la viață și la integritate fizică și psihică și a dreptului la ocrotirea sănătății, pentru refugiații care sosesc din Ucraina în România.

1. Primăria Orașului Siret

Cu ocazia efectuării vizitei de lucru de către reprezentanții instituției Avocatul Poporului, primarul orașului Siret ne-a prezentat o serie de aspecte cu privire la demersurile efectuate de către autoritatea locală în vederea pregătirii primirii în condiții optime a imigranților din Ucraina.

Primăria Orașului Siret oferă tot ce înseamnă mese calde, curățenie, salubritate, vidanjare, încărcare/descărcare ajutoare, mobilier, televizoare și alte elemente de infrastructură, pentru stabilimentele tampon (centre primire).

În localitatea Siret, există 2 centre de primire, care au fost organizate cu sprijinul autorităților publice competente și se află sub coordonarea Inspectoratului pentru Situații de Urgență (ISU); precum și alte 9 stabilimente, care sunt organizate și finanțate de ONG-uri și biserici.

Cele 9 centre au o capacitate de cazare pentru 211 persoane; la începutul conflictului din Ucraina, acestea au fost foarte aglomerate, iar în prezent sunt cazate aproximativ 30 persoane. Primăria oferă și pentru aceste 9 stabilimente: mese calde, paturi, păaturi, televizoare, îmbrăcăminte, păaturi, jucării etc.

O mare parte din resurse au fost oferite de ONG-uri, gestionate de către Direcția de Asistență Socială (DAS) din cadrul primăriei și repartizate către toate centrele menționate.

Primăria a oferit sprijin pentru asigurarea condițiilor necesare la nivelul acestor centre de primire, inclusiv prin implicarea angajaților, care au oferit suport 12-14 ore zilnic. În acest sens, IT-istul angajat în cadrul primăriei s-a ocupat de instalarea rețelelor de internet, iar centrele de primire au acum inclusiv acces la internet și conexiune la cablu tv. Totodată, acesta a asigurat suport tehnic pentru partea de formulare, pliante, afișe distribuite în centrele de primire.

Salariații de la Direcția Fonduri Europene din cadrul primăriei, au asigurat: traduceri necesare, comunicare cu presa, comunicare cu imigranții. De asemenea, primăria organizează o activitate de tip *Help Desk*, informațiile utile imigranților sunt publicate pe site-ul primăriei și există un număr de telefon la care se poate apela 24 din 24 de ore.

În prezent, primăria lucrează la crearea unei hărți a prezenței ucrainenilor în comunitate. Această cartografiere se realizează în vederea organizării școlarizării, acordării de ajutoare sociale și chiar identificării unor locuri de muncă.

Reprezentanții ai AJOFM Suceava s-au deplasat la Siret și au oferit circa 400 de locuri de muncă, la care imigranții sosiți din Ucraina au posibilitatea să aplice. La acest moment, câteva persoane au fost deja angajate pe raza județului Suceava.

Majoritatea ucrainenilor sunt, însă, doar în tranzit în România. Prin orașul Siret a trecut un număr de aproximativ 120.000 ucraineni, dintre care au rămas în țară aproximativ o pătrime (30.000).

Infrastructura (iluminat, întreținere și înlocuire obiecte sanitare deteriorate etc.) și curățenia în vamă au fost asigurate de primărie, cu toate că acestea ar fi trebuit să fie organizate la nivel de vamă.

Tot sprijinul a fost acordat de primărie, în condițiile în care bugetul pentru situații de urgență este 0 la acest moment. Facturile pentru medicamente, racordare la utilități (energie electrică etc.), consum energie, dotări (încălzitoare electrice etc.), nu au fost achitate până la momentul de față. Instituția Prefectului Județul Suceava centralizează aceste cheltuieli, urmând ca sumele să fie asigurate, cel mai probabil, din Fondul de Rezervă al Guvernului. Accesarea fondurilor europene este mai dificilă și presupune un interval relativ mare de timp.

Cea mai stringentă problemă semnalată de primarul orașului Suceava este resursa financiară pentru plata orelor suplimentare efectuate de angajații primăriei, precum și identificarea unor soluții legale în acest sens și asigurarea resurselor financiare pentru facturile menționate.

La punctul de trecere al frontierei Siret s-a organizat un comandament, alcătuit din reprezentanți ai Inspectoratului pentru Situații de Urgență, Poliției de Frontieră, Inspectoratului General pentru Imigrări, Direcției de Sănătate Publică, Consiliului Județean, Inspectoratului Școlar. La nivelul acestui comandament sunt luate deciziile pentru asigurarea sprijinului necesar pentru cei sosiți de peste graniță (transport, cazare etc.).

2. Punct de trecere al frontierei Siret

La punctul de trecere al frontierei Siret au fost identificați și s-au purtat discuții cu reprezentanți, detașați din toată țara, ai următoarelor autorități/instituții publice: Inspectoratul pentru Situații de Urgență (ISU), inclusiv SMURD, Poliția de Frontieră, Direcția de Sănătate Publică Suceava (DSP), Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC).

Pe lângă punctele de lucru ale instituțiilor/autorităților publice, în proximitatea vămii există numeroase standuri aparținând ONG-urilor cu alimente, haine, cosmetice și alte obiecte necesare celor sosiți în țară, spital mobil amplasat de Ambasada Turciei, ambulanță veterinară și hrană pentru animale.

Imediat în proximitatea Văzii Siret, este organizat, special pentru situația imigranților care sosesc din Ucraina, un punct operativ avansat al ISU.

Imigranții sosesc de obicei în valuri. Zilnic, trec prin punctul de frontieră aproximativ 2000-3000 de persoane. La momentul efectuării anchetei, era un flux redus de persoane care soseau în România, însă au existat perioade în care numărul acestora era mult mai ridicat.

La început au sosit persoane care dispuneau de mijloace financiare, cu timpul au început să vină persoane care au nevoie de asistență. Există posibilitatea ca, pe viitor, fluxul de imigranți să crească din nou la graniță.

La momentul intrării în țară, imigranții sunt preluați de jandarmi și sunt însoțiți în zona de triaj unde sunt întrebați ce doresc să facă în continuare. Traducătorii voluntari și pompierii din cadrul ISU discută cu imigranții, în vederea identificării următorilor pași necesari pentru primirea acestora în țară în bune condiții.

Pompierii din cadrul ISU și voluntarii erau dotați cu badge-uri, inscripționate în limba ucraineană, engleză și română, în funcție de serviciul de care era responsabil fiecare: transport, cazare, traducător, voluntar. În acest fel, imigranților le este mai ușor să ceară sprijinul dorit.

Sunt distribuite, totodată, pliante cu informații utile în limba ucraineană, precum și un *Ghid privind regimul juridic, drepturile și obligațiile refugiaților ucraineni în România*.

Reprezentanții Inspectoratului General pentru Imigrări intervin atunci când există solicitanți de azil.

A fost dezvoltată o aplicație de către ISU în care sunt înregistrate toate mijloacele de transport disponibile la graniță. Transportul este oferit atât gratuit, cât și contra cost, de autoritățile publice și de sectorul privat.

La graniță sunt amplasate corturi în care cei care sosesc se pot instala până la identificarea unui mijloc de transport până la destinația dorită.

Se monitorizează disponibilitatea de a transporta și se adună grupuri în vederea ocupării locurilor în mijloacele de transport. În raza județului Suceava, ISU acordă transport gratuit cu microbuze, inclusiv către centrele de primire. Transportul gratuit pe alte trasee dorite este acordat în principal de către voluntari.

Zilnic, Ambasada Bulgariei trimite mijloace de transport pentru deplasarea către Bulgaria. Există inclusiv voluntari străini (din Spania, Portugalia etc.), care vin cu ajutoare și asigură transport.

Cea mai mare problemă identificată este bariera lingvistică, momentan, există suficienți voluntari traducători, dar pe termen lung pot apărea dificultăți.

În ceea ce privește asistența medicală oferită la punctul de trecere al frontierei Siret, există punct medical SMURD, unde lucrează în permanență un medic și un asistent, dotat cu medicamente și cort cu 4 paturi. Totodată, în stand-by există alți 3 medici și 4 asistenți, gata să intervină atunci când este necesar.

Potrivit punctului de vedere al medicului de gardă SMURD, detașat pentru această misiune, pe partea medicală există toate dotările necesare: 2 echipaje prim ajutor sub coordonarea medicului, mașină de terapie intensivă care are capacitatea de a acorda asistență pentru 2 persoane în stare gravă sau pentru 4 persoane într-o stare de gravitate medie, un punct medical avansat cu 2 corturi în care există 4 locuri disponibile pentru acordarea asistenței medicală.

Dacă o ambulanță pleacă cu un pacient, una va rămâne disponibilă la punctul de frontieră. În localitatea Siret există un spital la care pot fi transportați pacienții în câteva minute.

Până la momentul de față, nu au existat cazuri medicale grave sau răniți. În general, asistența medicală se acordă copiilor epuizați de drum sau nehrăniți corespunzător. În timpul anchetei, medicul de gardă a acordat ajutor medical unui copil, care a fost hrănit și pus să se odihnească.

Nu au fost identificate persoane cu simptome de poliomielită de către personalul medical aflat în acțiune. Potrivit informațiilor deținute, situația privind poliomielita nu ar fi extrem de gravă la acest moment în Ucraina.

În cazul în care vor exista astfel de suspiciuni, persoanele vor fi trimise la spital și va fi informată Direcția de Sănătate Publică.

Totodată, cu ocazia efectuării anchetei s-a constatat prezența a doi reprezentanți DSP Suceava. În cazul identificării de probleme de sănătate publică, aceștia sunt disponibili spre a acționa în mod corespunzător.

De asemenea, se acordă asistență psihologică.

3. Tabăra Stadion Siret

Tabăra Stadion Siret are o capacitate de 422 de locuri, iar la momentul efectuării anchetei erau cazate doar 10 persoane. Imigranții sunt cazați în tabără pentru perioade scurte de timp (24-48 ore), în special pentru efectuarea documentelor necesare celor sosiți fără acte și până la identificarea unui mijloc de transport, dacă este cazul.

Tabăra este dotată cu:

- corturi cu paturi, saltele, televizoare, conexiune internet, calorifere, iluminat;
- containere cu paturi suprapuse, chiuvete, iluminat și încălzitoare electrice;
- toalete;
- dușuri;
- loc de depozitare pentru obiecte;
- punct medical cu medic detașat de DSP, dotat cu medicamente.
- ambulanță;
- mașină de stingere a incendiilor;
- punct de comandă ISU, cu vedere spre tot ansamblul de corturi și containere;
- punct de lucru IGI.

Personalul care acordă suport în tabără este format din: reprezentanți ISU, reprezentanți IGI, medic, psiholog, preot.

Persoanele care sosesc la Stadion Siret și își manifestă dorința de a solicita azil sunt cazate în tabără și preluate la punctul de lucru al Inspectoratului General pentru Imigrări, în vederea procesării cererilor de către reprezentanții IGI, dacă aceștia își manifestă dorința de a solicita protecție internațională.

Reprezentanții IGI procedează înregistrarea datelor imigranților, verificarea lor în baza de date, procedează la amprentare, fotografiere. Timpul de procesare pentru o persoană este de 20 de minute.

Imediat după procesare, se eliberează o adeverință care atestă statutul de solicitant de azil, iar persoanele în cauză primesc CNP care le permite să beneficieze de asistență medicală în România și drept de muncă în țară.

Solicitanților de azil li se pune în vedere să se prezinte în aproximativ 2 săptămâni la Centrul Regional Rădăuți, în vederea efectuării interviului. Ulterior, IGI emite o hotărâre prin care se poate acorda o formă de protecție internațională, de refugiat sau o protecție subsidiară, sau aceasta poate fi respinsă.

În concluzie, cu ocazia efectuării anchetei de către reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, în localitatea Siret, s-a constatat o foarte bună mobilizare și colaborare, atât a instituțiilor și autorităților publice competente, cât și a sectorului privat, în vederea acordării sprijinului umanitar pentru persoanele sosite din zona de conflict din Ucraina.

Având în vedere aspectele menționate, propunem efectuarea unei anchete la punctul de trecere a frontierei Isaccea, care va fi efectuată de către Biroul Teritorial Constanța.